Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΣΕ 10 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή αποσπασμάτων (έως 500 λέξεις), με εξαίρεση την αναπαραγωγή για εμπορικούς σκοπούς, εφόσον διατηρείται η ακεραιότητα του κειμένου, το απόσπασμα δεν χρησιμοποιείται εκτός πλαισίου, δεν παρέχει ελλιπείς πληροφορίες ή δεν παραπλανά με άλλο τρόπο τον αναγνώστη ως προς τη φύση, το αντικείμενο ή το περιεχόμενο του κειμένου. Το κείμενο πηγής πρέπει πάντα να αναφέρεται ως εξής: «© Συμβούλιο της Ευρώπης, έτος δημοσίευσης». Κάθε άλλο αίτημα που αφορά την αναπαραγωγή/μετάφραση του εγγράφου εν όλω ή εν μέρει πρέπει να αποστέλλεται στη Διεύθυνση Επικοινωνιών (Publications and Visual Identity Division), Συμβούλιο της Ευρώπης (F-67075 Strasbourg Cedex ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση publishing@coe.int).

Η λοιπή αλληλογραφία που αφορά το παρόν έγγραφο πρέπει να αποστέλλεται τόσο στο Τμήμα Πολιτισμού και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Culture and Cultural Heritage Division), τη Γενική Διεύθυνση Δημοκρατίας και Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας (Directorate General of Democracy and Human Dignity), όσο και στο Τμήμα Ποινικού Δικαίου και Καταπολέμησης της τρομοκρατίας (Criminal Law and Counter-terrorism Division) και τη Γενική Διεύθυνση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Κράτους Δικαίου (Directorate General Human Rights and Rule of Law) του Συμβουλίου της Ευρώπης, Συμβούλιο της Ευρώπης, F-67075 Στρασβούργο Cedex.

Σχεδιασμός και διάταξη εξωφύλλου: Τμήμα Παραγωγής Εγγράφων και Εκδόσεων (Publications and Visual Identity Division (DPIV)), Συμβούλιο της Ευρώπης

Φωτογραφίες: Shutterstock
Εικονογράφηση: Banian ITC

© Συμβούλιο της Ευρώπης, Μάρτιος 2023
Τυπώθηκε στο Συμβούλιο της Ευρώπης

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά

Διευθύντρια σύνταξης: Mónica Redondo Álvarez
με τη συνεργασία του Óscar Alarcón Jimenez

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΣΕ 10 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά

Συμβούλιο της Ευρώπης

Η Σύμβαση της ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ σε 10 ερωτήσεις και απαντήσεις

Τα ποινικά αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά συνιστούν κίνδυνο για τη **διατήρηση**, την **κληρονομιά** και τη **βιωσιμότητα** του ανθρώπινου πολιτισμού. Κάθε χρόνο, τέτοιου είδους ποινικά αδικήματα καταστρέφουν χιλιάδες τεχνουργήματα, αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Προκαλούν επίσης ανεπανόρθωτες ζημιές σε μουσεία, πινακοθήκες, δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές καθώς και σε θρησκευτικά κτίρια, καθιστώντας φτωχότερη την ανθρωπότητα στο σύνολό της. Για να **σταματήσουν αυτά τα φαινόμενα και να προστατευθούν τα πολιτιστικά αγαθά**, είναι απαραίτητο να ποινικοποιηθούν οι δραστηριότητες που συνδέονται με τη διαιώνιση αδικημάτων κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς και να ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία. Αυτός είναι ο στόχος της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά, η οποία είναι γνωστή ως Σύμβαση της Λευκωσίας (CETS No. 221).

Η Σύμβαση **τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2022**, είναι **ανοιχτή προς υπογραφή από οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο** και θεσπίζει **ουσιαστικές διατάξεις ποινικού δικαίου**. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, η κλοπή και άλλες μορφές παράνομης ιδιοποίησης, η παράνομη εκσκαφή και απομάκρυνση, η παράνομη εξαγωγή ή εισαγωγή, η πλαστογράφηση εγγράφων, καθώς και η παράνομη απόκτηση ή διάθεση στην αγορά θεωρούνται ποινικά αδικήματα όταν διαπράττονται εκ προθέσεως. Προκειμένου να μπει ένα τέλος σε αυτή τη διεθνή απειλή για τα πολιτιστικά δικαιώματα, **η καινοτόμος αυτή συνθήκη καθιστά σαφή την ανάγκη για πολυμερή συνεργασία** μεταξύ εθνών, κλάδων και τομέων, δίνοντας το έναυσμα για τη συνεργασία με και μεταξύ διεθνών οργανισμών όπως η INTERPOL, η EUROPOL, η UNESCO, η ΕΕ και το UNIDROIT.

Τα αδικήματα κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν ένα **διακρατικό ποινικό αδίκημα** που δεν σέβεται τα σύνορα και, ως εκ τούτου, κάθε **νέο κράτος που προσχωρεί στη Σύμβαση ενισχύει την ικανότητά της να καταπολεμήσει αυτή τη μάστιγα**. Το Κοινοβούλιό σας και η χώρα σας μόνο να επωφεληθούν μπορούν από την ένταξη ως Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση, προστατεύοντας έτσι όχι μόνο τη δική σας πολιτιστική κληρονομιά αλλά και την κληρονομιά της ανθρωπότητας στο σύνολό της.

► Σελ. **4**

Το παρόν φυλλάδιο Ερωτήσεων και Απαντήσεων παρουσιάζει **10 βασικά ζητήματα σχετικά με την κατανόηση** του τρόπου λειτουργίας της Σύμβασης της Λευκωσίας:

1. Ποιος **τύπος** πολιτιστικών αγαθών προστατεύεται από τη Σύμβαση της Λευκωσίας;
2. Ποια **ποινικά αδικήματα** μπορούν να καταπολεμηθούν με τη Σύμβαση της Λευκωσίας;
3. Πώς **προστατεύει** η Σύμβαση της Λευκωσίας τα πολιτιστικά αγαθά;
4. Γιατί **χρειαζόμαστε μια ποινικού δικαίου** Σύμβαση στον **πολιτιστικό τομέα**;
5. Είναι τα **μέτρα** που προτείνει η Σύμβαση μόνο ποινικής φύσεως;
6. Γιατί χρειάζεται μια **Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης**;
7. Ποια είναι η **προστιθέμενη αξία** της Σύμβασης της Λευκωσίας;
8. **Γιατί** να **προσχωρήσει** η χώρα μου στη Σύμβαση της Λευκωσίας και ποια είναι τα **οφέλη**;
9. **Ποιοι** μπορούν να **προσχωρήσουν** στη Σύμβαση της Λευκωσίας και τι θα **συμβεί** μετά την προσχώρησή τους;
10. Πώς θα **βοηθήσει** η Σύμβαση της Λευκωσίας **τον πολιτιστικό τομέα**;

Για λόγους ευκολίας κατανόησης, ο όρος «πολιτιστικά αγαθά» και ο πιο συχνά χρησιμοποιούμενος όρος «πολιτιστική κληρονομιά» περιγράφουν την ίδια έννοια στο παρόν φυλλάδιο.

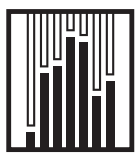
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- **CDCPP:** Διευθύνουσα Επιτροπή για τον Πολιτισμό, την Πολιτιστική Κληρονομιά και το Φυσικό Τοπίο
- **CDPC:** Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί Ποινικών Θεμάτων
- **COE:** Συμβούλιο της Ευρώπης
- **ΕΕ:** Ευρωπαϊκή Ένωση
- **EUROPOL:** Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου
- **ICOM:** Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων
- **INTERPOL:** Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας
- **UNESCO:** Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό
- **UNIDROIT:** Διεθνές Ινστιτούτο για την Ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου

Αντικείμενο που βρίσκεται είτε στην ξηρά είτε υποθαλάσσια, ή το οποίο εξάγεται από την ξηρά ή τη θάλασσα,

και το οποίο ανήκει σε συγκεκριμένες κατηγορίες

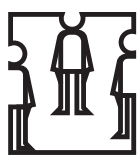
ΚΙΝΗΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΓΑΘΟ

και το οποίο, για θρησκευτικούς ή κοσμικούς λόγους χαρακτηρίζεται, ορίζεται ή ειδικά περιγράφεται

ως σημαντικό για την αρχαιολογία, την προϊστορία, την εθνολογία, την ιστορία, τη λογοτεχνία, την τέχνη ή την επιστήμη

από οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης της Λευκωσίας ή από οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης του 1970

1. Ποιος τύπος πολιτιστικών αγαθών προστατεύεται από τη Σύμβαση της Λευκωσίας;

Το **πεδίο αναφοράς** της Σύμβασης είναι η **πρόληψη** και η **καταπολέμηση αδικημάτων** που σχετίζονται με υλικά στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς, **είτε κινητά είτε ακίνητα**, τα οποία εμπίπτουν στον ορισμό των πολιτιστικών αγαθών όπως αυτός δίνεται στη Σύμβαση της Λευκωσίας. Αυτός ο **ορισμός διαμορφώνεται** με βάση τις κατηγορίες που έχουν ήδη οριστεί σε προϋπάρχοντα νομοθετήματα[1] προκειμένου να διασφαλιστεί η **συμβατότητα** της Σύμβασης με άλλα νομικώς δεσμευτικά πρότυπα, είτε διεθνή είτε υπερεθνικά.

- Ως **κινητό** πολιτιστικό αγαθό ορίζεται κάθε αντικείμενο που βρίσκεται είτε στην ξηρά είτε υποθαλάσσια, ή το οποίο εξάγεται από την ξηρά ή τη θάλασσα, και το οποίο, για θρησκευτικούς ή κοσμικούς λόγους, χαρακτηρίζεται, ορίζεται ή ειδικά **περιγράφεται από οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης της Λευκωσίας** ή από **οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης του 1970** ως σημαντικό για την αρχαιολογία, την προϊστορία, την εθνολογία, την ιστορία, τη λογοτεχνία, την τέχνη ή την επιστήμη και το οποίο ανήκει σε συγκεκριμένες κατηγορίες[2].
- Ως **ακίνητο** πολιτιστικό αγαθό θεωρείται οποιοδήποτε μνημείο, ομάδα κτιρίων, χώρος ή κατασκευή οποιουδήποτε άλλου είδους, είτε βρίσκεται στην ξηρά είτε υποθαλάσσια, το οποίο, για θρησκευτικούς ή κοσμικούς λόγους, ορίζεται ή ειδικά **περιγράφεται από οποιοδήποτε Μέρος της παρούσας Σύμβασης** ή από **οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης της UNESCO του 1970** ως σημαντικό για την αρχαιολογία, την προϊστορία, την εθνολογία, την ιστορία, την τέχνη ή την επιστήμη ή το οποίο **περιλαμβάνεται στον κατάλογο** του Άρθρου 1 και το Άρθρου 11 (παράγραφοι 2 ή 4) της **Σύμβασης της UNESCO του 1972** για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς.

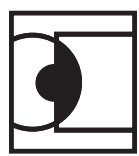
1. Εμπνευσμένες κυρίως από τη Σύμβαση της UNESCO του 1970 σχετικά με τα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών, και την Οδηγία 2014/60/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους μέλους.
2. Περιέχεται στο Άρθρο 1 της Σύμβασης της UNESCO του 1970.

Μνημείο, ομάδα κτιρίων, χώρος ή κατασκευή οποιουδήποτε άλλου είδους,

είτε βρίσκεται στην ξηρά είτε υποθαλάσσια,

το οποίο, για θρησκευτικούς ή κοσμικούς λόγους, ορίζεται ή ειδικά περιγράφεται

από οποιοδήποτε Μέρος της Σύμβασης της Λευκωσίας ή της Σύμβασης της UNESCO του 1970

ΑΚΙΝΗΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΓΑΘΟ

ως σημαντικό για την αρχαιολογία, την προϊστορία, την εθνολογία, την ιστορία, την τέχνη ή την επιστήμη

ή το οποίο περιλαμβάνεται στον κατάλογο του Άρθρου 1 και του Άρθρου 11 της Σύμβασης της UNESCO του 1972 για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς.

Δεδομένου ότι η Σύμβαση σχεδιάστηκε για να επιτρέπει την υπογραφή και την επικύρωση τόσο από κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης όσο και από τρίτες χώρες, αυτός ο **ευρύς ορισμός για τα πολιτιστικά αγαθά** ανοίγει **περαιτέρω το πεδίο αναφοράς της Σύμβασης** για να βοηθήσει στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς των κρατών.

Τι ισχύει για τα προϊόντα παραποίησης;

Η Σύμβαση **δεν περιλαμβάνει** αδικήματα που δεν επηρεάζουν άμεσα την ακεραιότητα των πολιτιστικών αγαθών. Πρόκειται για τις περιπτώσεις κατασκευής ή/και πώλησης πλαστών ή πλαστογραφημένων αντικειμένων τέχνης. Παρόλο που τέτοιες δραστηριότητες μπορούν να διαταράξουν τη σταθερότητα και την ασφάλεια της αγοράς έργων τέχνης, **δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στη διατήρηση των αντικειμένων πολιτιστικής κληρονομιάς**.

► Σελ. **10**

2. Ποια ποινικά αδικήματα μπορούν να καταπολεμηθούν με τη Σύμβασης της Λευκωσίας;

Η Σύμβαση της Λευκωσίας επικεντρώνεται σε **τρεις ποινικές πράξεις:** την καταστροφή, τη ζημιά και την παράνομη διακίνηση. Ωστόσο, ασχολείται και με διάφορα **άλλα συναφή αδικήματα**. Τα δύο πρώτα, των οποίων η **μη αναστρέψιμη φύση** τα καθιστά πράξεις ύψιστης σοβαρότητας, έχουν στερηθεί διεθνούς νομικής βάσης. Από αυτή την άποψη, η Σύμβαση λαμβάνει υπόψη ότι τα ποινικά αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών **υπερβαίνουν την παράνομη διακίνηση** και λαμβάνουν χώρα σε μια σειρά στενά αλληλένδετων σταδίων.

- Η **καταστροφή και η κλοπή**, συμπεριλαμβανομένης της λεηλασίας και της παράνομης εκσκαφής και αφαίρεσης, μπορούν να θεωρηθούν **«πρωτογενή εγκλήματα», που διαπράττονται πριν τα αντικείμενα φτάσουν στην αγορά, εάν αυτό συμβεί.** Πολλά αντικείμενα που αποκτώνται με αυτά τα μέσα μπορεί να παραμείνουν στην εθνική επικράτεια για χρόνια πριν εισέλθουν στη διεθνή αγορά ή μπορεί να μην φτάσουν ποτέ σε αυτήν και είτε να αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών εντός των συνόρων της χώρας προέλευσης είτε να απορρίπτονται ως μη πολύτιμα.
- **Ζημιές** στα αγαθά συμβαίνουν για διάφορους λόγους, μεταξύ άλλων η ιδεολογία ή ο πολιτικά υποκινούμενος **βανδαλισμός**. Επιπλέον, ζημιές συμβαίνουν παράπλευρα, κατά τη διάπραξη ενός άλλου εγκλήματος, ως **συνέπεια ενεργειών** πάνω στα πολιτιστικά αγαθά, όπως ο διαμελισμός ή η αφαίρεση μερών.
- Ως **δεύτερο βήμα**, η **παράνομη διακίνηση** συμβαίνει όταν τα αγαθά γίνονται **μέρος της λεγόμενης «αγοράς έργων τέχνης»**, κυρίως λόγω των **οικονομικών οφελών** που αποκομίζονται από αυτά. Το ζήτημα της διεθνούς παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, σε αντίθεση με τη ζημιά και την καταστροφή, έχει από καιρό αντιμετωπιστεί στις Συμβάσεις της UNESCO του 1970 και του UNIDROIT του 1995, καθώς και στις οδηγίες και τους κανονισμούς της ΕΕ[3].

3. Κυρίως: Σύμβαση της UNESCO του 1970 σχετικά με τα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών
Σύμβαση του UNIDROIT του 1995 για τα κλεμμένα ή παράνομα εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά
Οδηγία 2014/60/ΕΕ της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους μέλους.
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 116/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών
Κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών

3. Πώς προστατεύει η Σύμβαση της Λευκωσίας τα πολιτιστικά αγαθά;

Λαμβάνοντας υπόψη την εγκληματολογική πραγματικότητα

Η Σύμβαση εισάγει κοινά πρότυπα και νομοθετικά μέτρα που αντιμετωπίζουν τα πιο συχνά και πιο σοβαρά αδικήματα που μπορούν να επιφέρουν την καταστροφή, την υποβάθμιση ή την απώλεια πολιτιστικών αγαθών. Περιέχει **απαραίτητες διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου** που αποσκοπούν στην ενίσχυση των τοπικών, εθνικών και διεθνών προσπαθειών για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών από:

- Κλοπή και λοιπές μορφές παράνομης ιδιοποίησης
- Παράνομη εκσκαφή και απομάκρυνση
- Παράνομη εισαγωγή
- Παράνομη εξαγωγή
- Απόκτηση
- Εμπορία
- Πλαστογράφηση εγγράφων
- Καταστροφή και ζημία.

► Σελ. **12**

Τα αδικήματα τιμωρούνται μόνο όταν διαπράττονται εκ προθέσεως. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα Μέρη δεν θα επιτρέπεται να **υπερβούν αυτήν την ελάχιστη απαίτηση** ποινικοποιώντας και πράξεις που διαπράττονται χωρίς πρόθεση. Παράλληλα, η Σύμβαση προβλέπει διοικητικές διαδικασίες που επιτρέπουν την επιβολή διοικητικών ή άλλων μη ποινικών κυρώσεων.

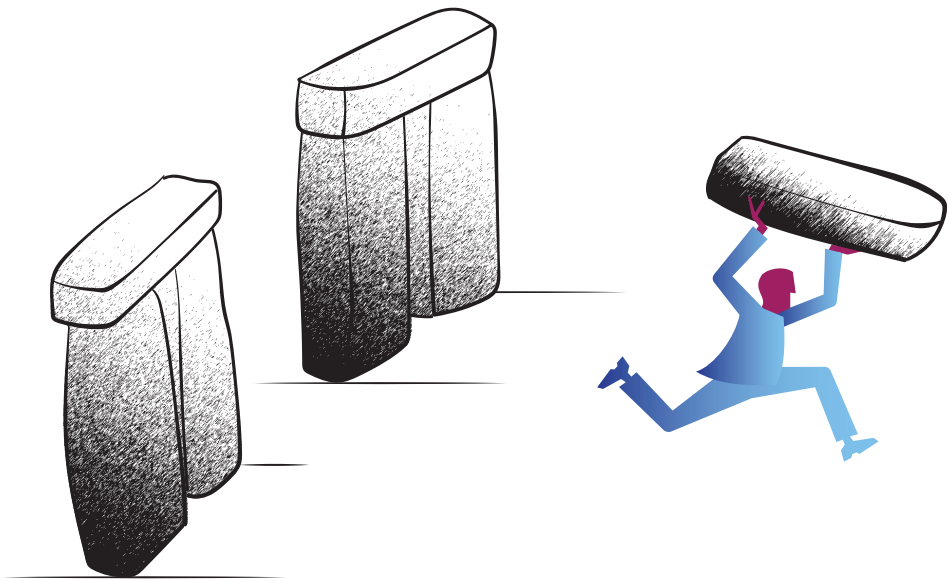
Η Σύμβαση περιλαμβάνει κι άλλες διατάξεις που σχετίζονται με την τέλεση αδικημάτων, όπως **υποκίνηση, συνέργεια και απόπειρα** ή τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη προηγούμενες αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από άλλο Μέρος.

Ευθύνη νομικών προσώπων και ενσωμάτωση επιβαρυντικών περιστάσεων

Τα αδικήματα μπορούν να διαπραχθούν από συλητές, βανδάλους, κλέφτες, αγοραστές ή πωλητές. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ενέργειες αυτών των προσώπων ενδέχεται επίσης να πλήττουν και να μεταβιβάζουν την ευθύνη σε νομικά πρόσωπα. Προβλέποντας την ευθύνη των νομικών προσώπων, η Σύμβαση **επιδιώκει να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη εμπλοκή ομάδων του οργανωμένου εγκλήματος** σε κάθε μορφή ζημιάς, καταστροφής και παράνομου εμπορίου πολιτιστικών αγαθών.

Επιβαρυντικές περιστάσεις προβλέπονται επίσης όταν το αδίκημα διαπράττεται:

- από **πρόσωπο που καταχράστηκε την εμπιστοσύνη** της οποίας έχαιρε λόγω της ιδιότητάς του ως επαγγελματίας,
- από **δημόσιο λειτουργό**, αρμόδιο για τη συντήρηση ή την προστασία κινητών ή ακίνητων πολιτιστικών αγαθών,
- στο πλαίσιο **εγκληματικής οργάνωσης**,
- ή όταν ο δράστης **είχε στο παρελθόν καταδικαστεί** για τα αδικήματα που αναφέρονται στη Σύμβαση.

► Σελ. **14**

4. Γιατί χρειαζόμαστε μια ποινικού δικαίου Σύμβαση στον πολιτιστικό τομέα;

Προστασία του συλλογικού συμφέροντος

Η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί μια μοναδική και σημαντική μαρτυρία της ιστορίας και της ταυτότητας διαφορετικών λαών, γεγονός που την καθιστά ένα κοινό αγαθό που πρέπει να διατηρείται υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, αντάξιο των υψηλότερων προτύπων επιμέλειας και διαχείρισης ώστε να μπορούν να το **απολαμβάνουν τόσο οι σημερινές όσο και οι μελλοντικές γενιές**. Η καταστροφή, η ζημιά και η παράνομη διακίνησή της προκαλούν απώλειες που υπερβαίνουν την απλή εξαφάνιση υλικών αντικειμένων και έχουν ως αποτέλεσμα την **απώλεια επιστημονικών, ιστορικών και πολιτιστικών πληροφοριών**, καθώς και εννοιών που είναι πολύτιμες για τα άτομα, τους λαούς και τα έθνη.

Για αυτούς τους λόγους, η προστασία βάσει ποινικού δικαίου των πολιτιστικών αγαθών αποτελεί μέρος της γενικής τάσης που υπάρχει να ενσωματωθεί η **προστασία του υπερατομικού ή συλλογικού συμφέροντος** σε συστήματα που βασίζονται στο νόμο, προκειμένου να **ωφεληθεί η κοινωνία στο σύνολό της**.

Υψηλή πολυπλοκότητα αιτιών

Πίσω από τα αδικήματα που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά κρύβεται ένα σύνθετο πλέγμα αιτιών:

- **Διαρθρωτικοί λόγοι**, συμπεριλαμβανομένου του ανοίγματος των συνόρων και της άνθησης της διεθνούς αγοράς έργων τέχνης, αλλά και της ραγδαίας αύξησης των ένοπλων συγκρούσεων.
- **Ζητήματα που σχετίζονται με την αγορά έργων τέχνης**, όπως η έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου, η κουλτούρα μυστικότητας ή η ανεπαρκής δέουσα επιμέλεια, έχουν δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για παράνομες πρακτικές. Η έλλειψη διαφάνειας, παρακολούθησης και ελέγχου επηρεάζει επίσης τους ελεύθερους λιμένες, οι οποίοι χρησιμοποιούνται ευρέως από εμπόρους έργων τέχνης και συλλέκτες.

► Σελ. **15**

- Σε **κανονιστικό επίπεδο**, οι παράγοντες περιλαμβάνουν την ποινική νομοθεσία που προβλέπει ελαφριές και όχι ιδιαίτερα αποτρεπτικές ποινές, τους εθνικούς κανόνες για τις τυχαίες ανακαλύψεις που στερούνται ικανοποιητικών συστημάτων ανταμοιβής, τις διατάξεις για την καλή πίστη, τη δέουσα επιμέλεια, τη νομοθεσία περί παραγραφής αδικημάτων και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που δεν είναι αποτελεσματικές, ή κανονισμούς για τις εξαγωγές και εισαγωγές που δεν είναι εύκολα εφαρμόσιμοι.
- Επίσης, οι **τεχνολογικές εξελίξεις** έχουν επιτρέψει την ύπαρξη μιας νέας διαδικτυακής αγοράς και έχουν διευκολύνει τις παράνομες εκσκαφές. Έτσι, η μαύρη αγορά έχει απομακρυνθεί από τα παραδοσιακά μέσα εμπορίου, όπως οι υπαίθριες αγορές, και έχει στραφεί στην εμπορία αρχαιοτήτων μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το Deep Web, τα οποία καθιστούν δυνατή την εμπορία παράνομα αποκτημένων πολιτιστικών αγαθών σε ένα περιβάλλον που είναι **δύσκολο να ελεγχθεί**.

Ως αποτέλεσμα, σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο, τα ποινικά αδικήματα που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά έχουν **πολλαπλασιαστεί**, και περιλαμβάνουν μια αυξανόμενη **ποικιλία φορέων και εγκληματικών ενεργειών**, ενώ **η κοινωνία δεν έχει γνώση και ενημέρωση για την εγκληματική φύση αυτών των ποινικών αδικημάτων**.

Συνδέσεις με άλλες εγκληματικές δραστηριότητες

Η διακίνηση πολιτιστικών αγαθών έχει προσφέρει στο **οργανωμένο έγκλημα** ένα ακόμη μέσο για τη νομιμοποίηση των εσόδων και τη χρηματοδότηση των παράνομων δραστηριοτήτων του (εμπορία ναρκωτικών, όπλων, ανθρώπων κ.λπ.). Παρέχει σε οργανωμένες εγκληματικές ομάδες, τρομοκράτες και άλλους βίαιους μη κρατικούς παράγοντες ένα εισόδημα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη των προσπαθειών στρατολόγησης και την **ενίσχυση της επιχειρησιακής τους ικανότητας**. Επιπλέον, τα αδικήματα εις βάρος πολιτιστικών αγαθών συχνά **συνδέονται με άλλες παράνομες συμπεριφορές**, όπως:

- **Δωροδοκία προσώπων** που καταχρώνται την εμπιστοσύνη της οποίας χαίρουν λόγω της ιδιότητάς του ως επαγγελματίες,
- **Δωροδοκία δημόσιων λειτουργών** που είναι αρμόδιοι για τη συντήρηση ή την προστασία κινητών ή ακίνητων πολιτιστικών αγαθών,
- Διάπραξη **φορολογικών αδικημάτων**,

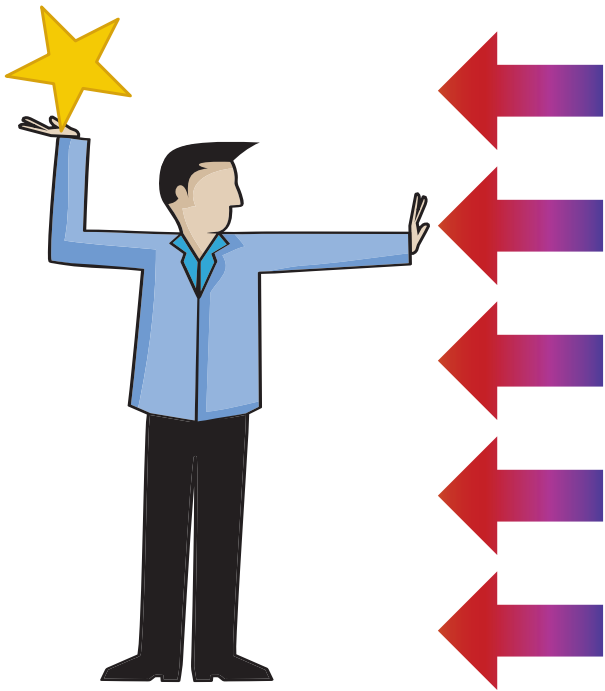
- **Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες**,
- **Παραποίηση ή αλλοίωση εγγράφων** με σκοπό την εξαπάτηση και την παραπλάνηση των τελωνειακών ή άλλων υπαλλήλων ώστε να πιστεύουν ότι το πολιτιστικό αγαθό είναι νόμιμης προέλευσης.

Ανάγκη για ανάληψη δράσης

Τα νομικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές **δεν επαρκούν** για να αντιμετωπίσουν την πολυπλοκότητα του εγκληματικού περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια, τα πολιτιστικά αγαθά παραμένουν ανυπεράσπιστα απέναντι σε όσους μπορεί να θέλουν να επωφεληθούν από την τρέχουσα νομική δομή.

Οι υφιστάμενοι διεθνείς κανόνες έχουν συμβάλει καθοριστικά στον περιορισμό της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών. Ωστόσο, το γεγονός ότι επικεντρώνονται σε ζητήματα εξαγωγής, εισαγωγής και αποκατάστασης έχει ένα τίμημα. **Άλλες εγκληματικές δραστηριότητες**, οι οποίες **σε μεγάλο βαθμό απουσιάζουν από το ισχύον διεθνές πλαίσιο**, **αυξάνονται ραγδαία**.

Οι διεθνείς οργανισμοί, οι κρατικοί φορείς, οι αρχές επιβολής του νόμου και η κοινωνία των πολιτών πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν, **βάσει νομοθετημάτων που είναι κατάλληλα για την τρέχουσα κατάσταση**, τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη και την καταστολή των καταστροφών/ζημιών σε πολιτιστικά αγαθά και της συνεχιζόμενης εμπορίας παράνομα αποκτηθέντων περιουσιακών αγαθών.

5. Είναι τα μέτρα που προτείνει η Σύμβαση μόνο ποινικής φύσεως;

Η πρόληψη και η **ποινικοποίηση** είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος που πρέπει να λειτουργούν μαζί. Μια ολιστική προσέγγιση και μια ισχυρή συνεργασία, μαζί με την τεκμηρίωση, την έρευνα, την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και τις ενημερωτικές εκστρατείες, είναι απαραίτητες για να καταπολεμηθούν επιτυχώς τα ποινικά αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών, να μειωθούν οι ζημιές και οι καταστροφές και να προλαμβάνεται η εγκληματική συμπεριφορά.

► Σελ. **18**

Ποινικές κυρώσεις

- Όσον αφορά τις ποινικές κυρώσεις για **φυσικά πρόσωπα**, η Σύμβαση απαιτεί από τα Μέρη να προσαρμόζουν την ποινική νομοθεσία τους στη σοβαρότητα των αδικημάτων και να θεσπίζουν κυρώσεις που είναι «αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές» και οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν **στερητικές της ελευθερίας** ποινές ή/και **χρηματικές κυρώσεις**.
- Όσον αφορά την ευθύνη των **νομικών προσώπων**, οι ποινικές κυρώσεις θα πρέπει επίσης να είναι «αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές», αλλά μπορεί να περιλαμβάνουν ποινικές ή μη ποινικές χρηματικές κυρώσεις, όπως διοικητικές κυρώσεις ή αποζημιώσεις για αστική ευθύνη. Η Σύμβαση παρέχει παραδείγματα μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν σε σχέση με νομικά πρόσωπα: προσωρινή ή μόνιμη **απαγόρευση** άσκησης εμπορικών δραστηριοτήτων, **αποκλεισμός** από το δικαίωμα σε **δημόσια ωφελήματα ή ενισχύσεις**, θέση υπό **δικαστική εποπτεία**, ή **δικαστική εντολή διάλυσης**.

Ο κατάλογος των μέτρων δεν είναι υποχρεωτικός ή εξαντλητικός και τα Μέρη είναι ελεύθερα να μην εφαρμόσουν κανένα από αυτά τα μέτρα ή να προβλέψουν άλλα.

Μη ποινικά μέτρα

Συνιστάται στα Συμβαλλόμενα Κράτη να εξετάσουν μη ποινικά μέτρα για **προληπτικούς σκοπούς**, προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα τέλεσης των αδικημάτων που περιέχονται στη Σύμβαση, καθώς η χρήση ποινικών κυρώσεων, σύμφωνα με την αρχή ***ultima ratio***, γίνεται κατανοητή ως μέσο έσχατης ανάγκης.

Ορισμένα από αυτά τα μέτρα αντικατοπτρίζουν μέτρα που περιέχονται σε άλλα διεθνή νομοθετήματα[4], όπως οι κατάλογοι ή οι βάσεις δεδομένων πολιτιστικών αγαθών, οι διαδικασίες ελέγχου εισαγωγών και εξαγωγών ή οι διατάξεις ελέγχου (due diligence) για τους εμπόρους έργων τέχνης και παλαιοπώλες. Άλλα, όπως αυτά που σχετίζονται με την **ευαισθητοποίηση** σχετικά με την **ποινική φύση των αδικημάτων**, τη ρύθμιση των **παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου, των διαδικτυακών πλατφορμών, των διαδικτυακών πωλητών** και των **ελεύθερων λιμένων**, προβλέπονται **ειδικά** στη Σύμβαση της Λευκωσίας.

4. Όπως οι Συμβάσεις της UNESCO του 1970 και του 1972 και η Σύμβαση του UNIDROIT του 1995.

6. Γιατί χρειάζεται μια Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης;

Το Συμβούλιο της Ευρώπης κατέχει ηγετική θέση στη νομική και πολιτιστική συνεργασία, με ένα καλά εδραιωμένο δίκτυο υπευθύνων χάραξης πολιτικής και επαγγελματιών σε κυβερνητικό και μη κυβερνητικό επίπεδο στην Ευρώπη και πέραν αυτής, καθώς και με εμπειρία δεκαετιών στη δημιουργία διεθνών προτύπων. Η Σύμβαση της Λευκωσίας ενώνει φορείς από όλο τον κόσμο στο πλαίσιο μιας νομικά δεσμευτικής συνθήκης που ορίζει τα αδικήματα που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά ως ποινικά αδικήματα. Η ύπαρξη άλλων εταίρων στο πεδίο αυτό, όπως η UNESCO ή η ΕΕ, είναι ζωτικής σημασίας αλλά **κανένας από τους δύο δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα αδικήματα που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά μέσω του ποινικού δικαίου**.

Ιστορικό υπόβαθρο

Το 2015, στην 6η Διάσκεψη Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης που ήταν αρμόδιοι για τον Πολιτισμό και την Πολιτιστική Κληρονομιά, οι Υπουργοί εξέδωσαν το «Namur Call»[5], καταδικάζοντας «την σκόπιμη καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς και την παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών» και αποφασίζοντας να «ενισχύσουν την ευρωπαϊκή συνεργασία» σε αυτόν τον τομέα. Αυτή η πρωτοβουλία είχε ως στόχο να υπερισχύσει και να αντικαταστήσει την ήδη υπάρχουσα Ευρωπαϊκή Σύμβαση για αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά (ETS No. 119), γνωστή και ως Σύμβαση των Δελφών.

5. Πολιτιστική κληρονομιά στον 21ο αιώνα για μια καλύτερη συμβίωση. Προς μια κοινή στρατηγική για την Ευρώπη [Cultural heritage in the 21st century for living better together. Towards a common strategy for Europe]

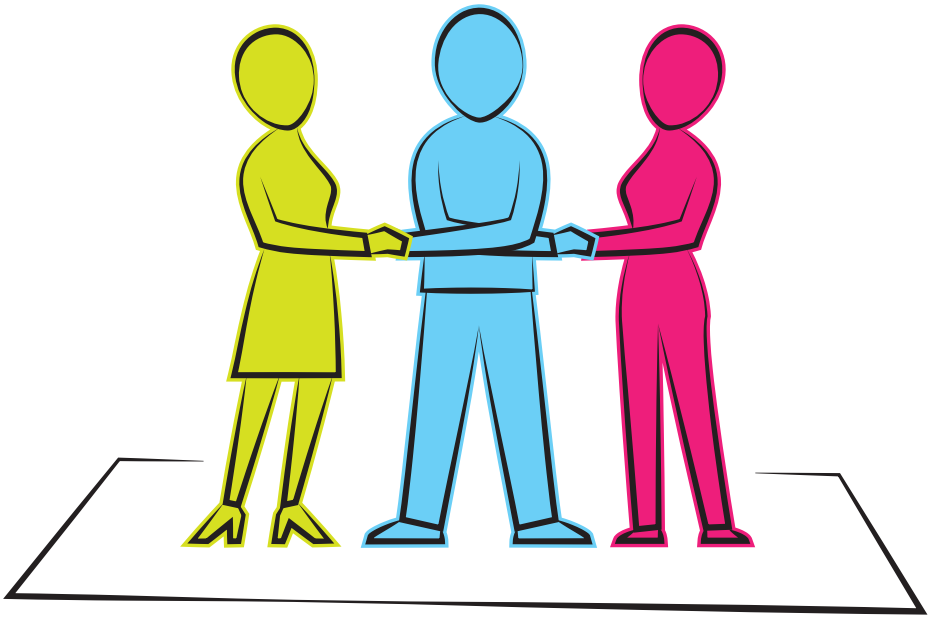
Συντακτική Επιτροπή

Η συντακτική επιτροπή, υπό την εποπτεία της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί Ποινικών Θεμάτων (CDPC)**, περιελάμβανε συμμετέχοντες από τα **κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, εξωτερικούς εμπειρογνώμονες**, εκπροσώπους από διάφορα **όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης**, συμπεριλαμβανομένης της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης (PACE), της **Διευθύνουσας Επιτροπής για τον Πολιτισμό, την Πολιτιστική Κληρονομιά και το Φυσικό Τοπίο (CDCPP)**, της Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων για την αξιολόγηση των μέτρων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (MONEYVAL) και της πρώην Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων για την Τρομοκρατία (CODEXTER)[6]. Επιπλέον, τη διαδικασία παρακολούθησαν αρκετά **κράτη παρατηρητές** και εκπρόσωποι συνδεδεμένων **διεθνών οργανισμών**, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας (INTERPOL), η Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό (UNESCO), το Διεθνές Ινστιτούτο για την Ενοποίηση του Ιδιωτικού Δικαίου (UNIDROIT), το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Ναρκωτικών και του Εγκλήματος (UNODC) και ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (OSCE).

Υιοθέτηση της Σύμβασης της Λευκωσίας το 2017

Κατά συνέπεια, βασιζόμενη σε περισσότερα από 50 χρόνια εμπειρίας στην ενίσχυση της συνεργασίας σε πολιτιστικά και ποινικά θέματα μεταξύ των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Σύμβαση για τα αδικήματα που αφορούν πολιτιστικά αγαθά υιοθετήθηκε τον Μάιο του 2017 ως η **πρώτη και μοναδική σύμβαση ποινικού δικαίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εκ προθέσεως καταστροφής, πρόκλησης ζημιών και παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών**, η οποία βασίζεται και συμπληρώνει βασικά διεθνή νομοθετήματα όπως η Σύμβαση της UNESCO του 1970, η Σύμβαση του UNIDROIT του 1995 και οι κανονισμοί της ΕΕ.

6. Σήμερα, Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (CDCT).

7. Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της Σύμβασης της Λευκωσίας;

Η επίσημη αναγνώριση διάφορων απειλών/πράξεων ως ποινικά αδικήματα

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ένας οργανισμός που συγκροτείται από ευρωπαϊκές χώρες και έχει ως σκοπό να προστατεύει τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προωθεί την ευρωπαϊκή ενότητα, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία σε νομικά, πολιτιστικά και κοινωνικά ζητήματα. Τα αδικήματα που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά πολλαπλασιάζονται, οδηγώντας έτσι σε αυξανόμενο βαθμό στην καταστροφή της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέχρι

► Σελ. **22**

σήμερα τα νομοθετήματα για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς επικεντρώνονταν κυρίως στην παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών. Ωστόσο, υπάρχουν κι άλλα αδικήματα που έχουν αντίκτυπο στα πολιτιστικά αγαθά.

Η Σύμβαση της Λευκωσίας **παρέχει μια νομική βάση για την άσκηση δίωξης,** υποχρεώνοντας τα συμβαλλόμενα κράτη να ποινικοποιήσουν τα αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών και επιτρέποντας παράλληλα τη ρύθμιση της απαξίας των αδικημάτων αυτών μέσω της χρήσης μη ποινικών κυρώσεων για ορισμένα αδικήματα. Με αυτόν τον τρόπο, η Σύμβαση ενισχύει την πρόληψη των ποινικών αδικημάτων κατά των πολιτιστικών αγαθών και την αντιμετώπιση όλων αυτών από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.

Ένα ολοκληρωμένο νομοθέτημα ποινικού δικαίου για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Σύμβαση της Λευκωσίας είναι το μόνο διεθνές νομοθέτημα που αντιμετωπίζει τα εγκλήματα που διαπράττονται εις βάρος των πολιτιστικών αγαθών από μια **ολιστική οπτική γωνία**, υπερβαίνοντας το πρόβλημα της διακίνησης και προβλέποντας μέτρα για «πρωτογενή» εγκλήματα όπως η απώλεια, η καταστροφή ή η υποβάθμιση.

Οριζόντιες στρατηγικές

Η υπογραφή και η επικύρωση της Σύμβασης δίνει στις χώρες τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε έναν **παγκόσμιο συνασπισμό** που εφαρμόζει τη διατομεακή συνεργασία μεταξύ των κυβερνητικών οργάνων, της δικαστικής εξουσίας, καθώς και των πολιτιστικών φορέων και των αρχών επιβολής του νόμου που ασχολούνται με τα αδικήματα που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά.

Ανοιχτή σε όλους

Καθώς η Σύμβαση συντάχθηκε συνειδητά για να **λειτουργεί σε αρμονία με τα διεθνή νομοθετήματα και να τα επεκτείνει**, αποσκοπεί στην περαιτέρω διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ όλων των κρατών που είναι πρόθυμα και ικανά να αναλάβουν συντονισμένη δράση για τη διατήρηση της πολύτιμης πολιτιστικής κληρονομιάς για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές. Η Σύμβαση δεν προορίζεται μόνο για την Ευρώπη. Είναι επίσης **ανοιχτή για οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο** που θα ήθελε να προσχωρήσει σε αυτήν. Για παράδειγμα, το Μεξικό επικύρωσε τη Σύμβαση το 2018.

8. Γιατί να προσχωρήσει η χώρα μου στη Σύμβαση της Λευκωσίας και ποια είναι τα οφέλη;

Το παγκόσμιο έγκλημα απαιτεί έναν παγκόσμιο συνασπισμό

- Τα τελευταία χρόνια, οι σύγχρονες κοινωνίες έχουν βρεθεί αντιμέτωπες με ποινικά αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών που παρουσιάζουν πλέον **νέα χαρακτηριστικά**.
- Δεδομένης της **κατακερματισμένης φύσης** αυτών των ποινικών αδικημάτων, οι χώρες, ανεξάρτητα από το πόσο αυστηρά ελέγχουν τα σύνορά τους, είναι ευάλωτες σε αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών. **Καμία χώρα από μόνη της δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τα αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών**, επειδή πρόκειται για **διακρατικά** εγκλήματα που δεν σέβονται τα σύνορα.

► Σελ. **24**

- Λόγω του **υψηλού κέρδους και των χαμηλών ποινών** που επιφέρουν τα ποινικά αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών, αυτά τα αδικήματα έχουν προσελκύσει την προσοχή του οργανωμένου εγκλήματος. Οι δυσκολίες που περιβάλλουν τη διασυνοριακή δίωξη, η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη διεθνούς ποινικού πλαισίου, εμποδίζουν την πρόοδο. Κατά συνέπεια, απαιτείται περισσότερη πολιτιστική, αστυνομική και δικαστική (ποινική) συνεργασία στη βάση **επικαιροποιημένων προτύπων**.

Ένα κοινό νομικό πλαίσιο για τη δίωξη

- Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι **πρέπει επειγόντως** να υπάρξουν επαρκή και αποτελεσματικά εθνικά κανονιστικά συστήματα που στοχεύουν στην πρόληψη και την ποινικοποίηση των αδικημάτων που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά, κάτι που απαιτεί την **υιοθέτηση διεθνών νομοθετημάτων ικανών να εναρμονίσουν τη νομοθεσία**, καθώς και να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις.
- Η Σύμβαση της Λευκωσίας είναι η **πρώτη συνθήκη που ορίζει ένα σύνολο κοινών και νομικά δεσμευτικών ορισμών** για τα πολιτιστικά αγαθά και τα σχετικά με αυτά αδικήματα. Ομοίως, είναι η πρώτη συνθήκη που απαιτεί από τα Συμβαλλόμενα Κράτη να ενσωματώσουν αυτούς τους ορισμούς στην εθνική τους νομοθεσία, συμβάλλοντας έτσι στην εναρμόνιση της νομοθεσίας μεταξύ των χωρών και διευκολύνοντας τη διεθνή δίωξη αυτών των ποινικών αδικημάτων.

Διεθνής συνεργασία, εξειδίκευση και κανάλια επικοινωνίας σε ποινικά ζητήματα

- Ο εντοπισμός αυτών των ποινικών αδικημάτων συχνά παρεμποδίζεται από την έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των πολιτιστικών, τελωνειακών, αστυνομικών και δικαστικών αρχών, καθώς και του ιδιωτικού τομέα. Για την επίλυση αυτού του ζητήματος, η Σύμβαση της Λευκωσίας **προάγει τη συνεργασία τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο**, την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συλλογή δεδομένων για τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.
- Σκοπός της **Επιτροπής των Μερών**, η οποία συστάθηκε από τη Σύμβαση, ως ένας απλός και ευέλικτος μηχανισμός, είναι να λειτουργήσει ως κέντρο για τη συλλογή, την ανάλυση και την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και ορθών πρακτικών μεταξύ των Μερών, με σκοπό τη βελτίωση των πολιτικών τους σε αυτόν τον τομέα, χρησιμοποιώντας μια **πολυτομεακή** και **διεπιστημονική** προσέγγιση.

Από τις υπογραφές στη συνεργασία

9. Ποιοι μπορούν να προσχωρήσουν στη Σύμβαση της Λευκωσίας και τι θα συμβεί μετά την προσχώρησή τους;

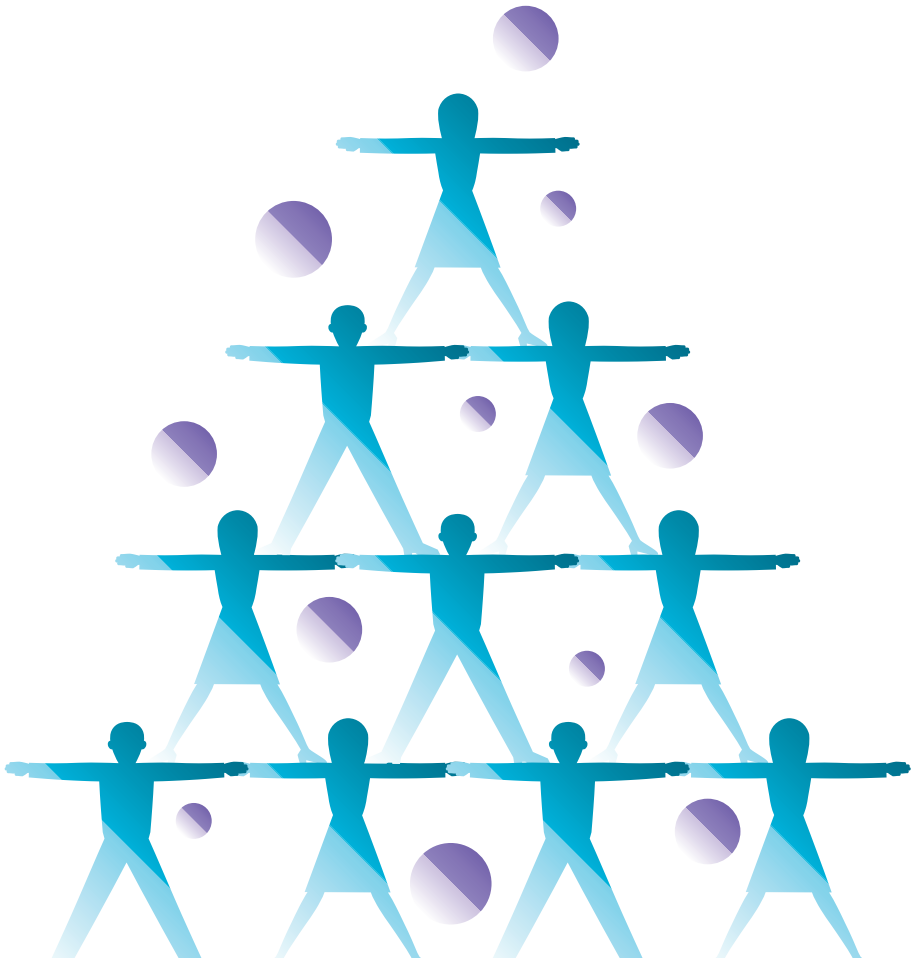
Η Σύμβαση έχει έναν καθολικό σκοπό και είναι **ανοιχτή σε οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο**.

Η ισχύς της Σύμβασης στην καταπολέμηση των αδικημάτων κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς **αυξάνεται με κάθε νέο κράτος που προσχωρεί στη Σύμβαση**. Η έγκρισή της παρουσιάζει ύψιστο ενδιαφέρον για τη διεθνή κοινότητα, καθώς θα διευκολύνει την ευρύτερη και πιο αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των κρατών για τη δίωξη των ποινικών αδικημάτων που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά.

Η Σύμβαση της Λευκωσίας παρέχει στα Συμβαλλόμενα Κράτη:

- πρόσβαση σε **νομική εξειδίκευση** με σκοπό την ενσωμάτωση των διατάξεων της Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο,
- **εκπαίδευση** νομικών προκειμένου να τους βοηθήσει να κατανοήσουν καλύτερα τη φύση των ποινικών αδικημάτων που αφορούν πολιτιστικά αγαθά,
- ένα **πλαίσιο για εθνική και διεθνή συνεργασία** σε όλους τους τομείς της δημόσιας διοίκησης (αστυνομία, τελωνεία, πολιτιστικές και δικαστικές αρχές),
- συμμετοχή στο **εποπτικό όργανο παρακολούθησης της Σύμβασης** – την Επιτροπή των Μερών – η οποία περιλαμβάνει εκπροσώπους από όλα τα Συμβαλλόμενα Κράτη και έχει ως καθήκον να επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης και να καθοδηγεί τη διεθνή διατομεακή συνεργασία.

Με τη σειρά του, ο εθνικός νομοθέτης θα πρέπει να **αναθεωρήσει τον Ποινικό Κώδικα και άλλους συναφείς νόμους στο πλαίσιο της Σύμβασης**.

► Σελ. **28**

10. Πώς θα βοηθήσει η Σύμβαση της Λευκωσίας τον πολιτιστικό τομέα;

Βοήθεια για τη λήψη μέτρων κατά των δραστών

Η ποινικοποίηση των προαναφερθέντων δραστηριοτήτων επιτρέπει την αυξημένη δίωξη αδικημάτων κατά της πολιτιστικής περιουσίας. Με την **άσκηση ποινικών διώξεων**, καθώς και με τη θέσπιση σοβαρών **προληπτικών** και **κατασταλτικών μέτρων**, οι κρατικές αρχές μπορούν να καταστήσουν αυτές τις δραστηριότητες λιγότερο ελκυστικές για τις εγκληματικές ομάδες και, ως εκ τούτου, να επαναβεβαιώσουν την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Ανταλλαγή ορθών πρακτικών και επικοινωνία για τον έγκαιρο εντοπισμό

Η επαρκής επικοινωνία και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών βοηθούν τους επαγγελματίες των τομέων της δικαιοσύνης, του πολιτισμού, των τελωνείων και της επιβολής του νόμου να εντοπίζουν και να σταματούν πιο αποτελεσματικά τα αδικήματα που αφορούν τα πολιτιστικά αγαθά.

Ο ορισμός ενός **εθνικού υπεύθυνου επικοινωνίας** παρέχει ένα σαφές πλαίσιο για τη διεθνή επικοινωνία που μπορεί να εντοπίζει την εγκληματική δραστηριότητα νωρίς και να μοιράζεται βασικές στρατηγικές για την άμβλυνση των κινδύνων που σχετίζονται με αυτήν.

Συμβολή στην προστασία της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας

Συνταχθείσα για να λειτουργεί σε **αρμονία** με τα υπάρχοντα διεθνή νομοθετήματα, η Σύμβαση της Λευκωσίας θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ όλων των κρατών, συντονίζοντας τις δράσεις για τη διατήρηση της πολύτιμης πολιτιστικής κληρονομιάς για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές.

Μια **συντονισμένη διεθνής δράση** όπως η Σύμβαση της Λευκωσίας είναι ουσιαστική για την αντιμετώπιση των επαναλαμβανόμενων προβλημάτων που προκύπτουν από την παραβίαση των εθνικών και διεθνών κανόνων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Πιο δυνατοί μαζί

Η Σύμβαση της Λευκωσίας δίνει μια **ευκαιρία στις δικαστικές αρχές, τις τελωνειακές αρχές, τις αρχές επιβολής του νόμου και τους πολιτιστικούς φορείς** να συνεργαστούν και να σημειώσουν πρόοδο για την επίτευξη των κοινών τους στόχων. Σε γενικές γραμμές, η Σύμβαση αλλάζει τα δεδομένα του παιχνιδιού. **Η επικύρωσή της από πολλές χώρες** θα διασφαλίσει μια **ενιαία προσέγγιση που προστατεύει την πολιτιστική κληρονομιά της ανθρωπότητας στο σύνολό της**.

► Σελ. **30**

Τα ποινικά αδικήματα κατά των πολιτιστικών αγαθών συνιστούν κίνδυνο για τη διατήρηση, την κληρονομιά και τη βιωσιμότητα του ανθρώπινου πολιτισμού ενώ **παραβιάζουν την αρχή της προστασίας της κοινής κληρονομιάς** που κατοχυρώνεται στην Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κάθε χρόνο, τέτοιου είδους ποινικά αδικήματα καταστρέφουν χιλιάδες τεχνουργήματα , αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία και προκαλούν ανεπανόρθωτες ζημιές σε μουσεία, πινακοθήκες, δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές καθώς και σε θρησκευτικά κτίρια, καθιστώντας έτσι φτωχότερη την ανθρωπότητα στο σύνολό της. Για να σταματήσουν αυτά τα φαινόμενα, να προστατευθούν τα πολιτιστικά αγαθά και να ενισχυθεί η **πρόληψη του εγκλήματος και η απόκριση της ποινικής δικαιοσύνης** σε όλα αυτά τα ποινικά αδικήματα, είναι απαραίτητο να ποινικοποιηθούν οι δραστηριότητες που συνδέονται με τη διαιώνιση αδικημάτων κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς και να προαχθεί η **εθνική και διεθνής συνεργασία**. Αυτός είναι ο στόχος της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Αδικήματα που Αφορούν Πολιτιστικά Αγαθά, γνωστής ως Σύμβαση της Λευκωσίας (CETS Αρ. 221), η οποία αποσκοπεί στην περαιτέρω διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ όλων των κρατών που είναι πρόθυμα και ικανά να αναλάβουν συντονισμένη δράση για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές.

Το παρόν φυλλάδιο παρουσιάζει 10 βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τη Σύμβαση της Λευκωσίας σε μια εύκολα κατανοητή μορφή. Προβάλλει επιχειρήματα υπέρ της υπογραφής, της επικύρωσης και της εφαρμογής της Σύμβασης της Λευκωσίας και στοχεύει στη βελτιωμένη ευαισθητοποίηση σχετικά με την απειλή που συνιστούν τα ποινικά αδικήματα κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς.

www.coe.int/cultural-property
www.coe.int/nicosia
nicosia.convention@coe.int

PREMS 104726

ELL

www.coe.int

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο επιφανέστερος οργανισμός προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ευρωπαϊκής ηπείρου. Περιλαμβάνει 46 κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων όλων των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ένα σύμφωνο που έχει σχεδιαστεί για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης στα κράτη μέλη.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE